

WSPÓLZALEŻNOŚĆ POMIĘDZY PRZYŻYCIOWĄ OCENĄ LICENCYJNĄ LISÓW POLARNYCH A OCENĄ POZYSKIWANYCH Z NICH SKÓR

Halina Urban

Gospodarstwo Hodowlane w Żurawińcu
Lubelskiego Przedsiębiorstwa Produkcji Leśnej „Las” w Lublinie

Produktem finalnym chowu zwierząt futerkowych jest skóra, której wartość oceniana przy sprzedaży ma decydujący — obok liczby skór — wpływ na rentowność fermy. Obok licznych czynników środowiskowych wpływających na jakość skóry futerkowej, niewątpliwy wpływ wywierają tu genetyczne założenia zwierzęcia. W związku z tym na fermach prowadzi się prace hodowlane zmierzające do genetycznego doskonalenia cech futrzarskich w posiadanym pogłowie zwierząt. Prace te jako cel końcowy zakładają polepszenie jakości produkowanych na fermie skór.

Z założenia tego niedwuznacznie wynika, że ocena żywych zwierząt do celów hodowlanych (licencja) i ocena pozyskanych skór muszą się opierać na jednakowych kryteriach, gdyż tylko wówczas można spodziewać się w pełni efektywnej — gospodarczo wymiernej — poprawy uzyskiwanego produktu. Wobec rozbieżności poglądów w przedstawionej kwestii [1] postanowiono sprawdzić, w jakiej mierze ten niewątpliwie słuszny postulat jest realizowany w praktyce, obliczając korelację między przyżyciową oceną licencyjną lisów polarnych a oceną pozyskanych od tych zwierząt skór.

MATERIAŁ I METODY

Dane do badań pochodziły z dwóch kolejnych lat 1977-1978, w których poddano ocenie cały przychówek lisów na jednej z państwowych ferm, stosownie do obowiązujących wzorców oceny. Ferma nie prowadzi sprzedaży materiału hodowlanego, w związku z czym po zaspokojeniu własnych potrzeb remontowych (30% w 1977 i 50% w 1978 r.) wszystkie pozostałe zwierzęta zostały ubite.

Licencja w obu latach została przeprowadzona wg wzorca [4] przez tych samych sędziów. Również oceny skór dokonał zgodnie z polską normą [3] w obu latach ten sam sortier. Winno to w znacznym stopniu zmniejszyć błąd doświadczeń, wynikający z niejednakowych kryteriów oceny.

W 1977 roku ocenie przyżyciowej poddano 1091 zwierząt, z czego 150 sztuk przeznaczono do remontu stada, a pozostałe ubito. Pozyskano łącznie 941 skór, z czego oceniono tylko 711, ponieważ ze względu na mało czytelny tatuaż na skórach, 230 szt. nie dało się zidentyfikować. Przy ocenie skór nie uwzględniono tak zwanych wad niezawinionych, to znaczy takich, na powstanie których nie miał wpływu genotyp zwierzęcia, np. rozdarcia, zaplamienie itd.

W 1978 roku oceniono przyżyciowo 1000 sztuk zwierząt, z czego 230 przeznaczono do remontu stada, a 770 ubito. Oceniono 695 skór. Pozostałych 75 sztuk nie dało się zidentyfikować. Współzależność między ocenami oszacowano statystycznie rachunkiem korelacyjnym [2].

WYNIKI BADAŃ I DYSKUSJA

Uzyskane wyniki oceny przyżyciowej zwierząt i oceny skór oraz obliczone korelacje podano w tabeli.

Tabela

Wyniki oceny przyżyciowej lisów polarnych oraz oceny pozyskanych z nich skór

Rok	Liczba lisów ocenionych	Liczba skór ocenionych	Liczba lisów do remontu	Liczba skór niezidentyfikowanych	Średnia wartość cechy X	Średnia wartość cechy Y	Współczynnik korelacji
1977	1091	711	150	230	16,90	2,11	+0,625
1978	1000	695	230	75	17,97	1,53	+0,605

Zmienna X — ocena licencyjna 5 cech w punktach.

Zmienna Y — ocena skóry w klasach.

Średnie oceny licencyjne w obu latach różnią się o jeden pełny punkt na korzyść roku 1978. Jednocześnie jednak, praktycznie pozostała na poziomie roku poprzedniego średnia wartość skór (podwyższyła się o +0,58 punkta). Tak niewielka podwyżka może wynikać z wyższego nieco remontu stada w roku 1978, do którego przecież wybierane były zwierzęta oceniane najwyżej. Bardzo podobną wartość przybierają również obliczone współczynniki korelacji tych ocen. Wynoszą one dla roku 1977 $r = +0,625$ i dla roku 1978 $r = +0,605$.

Wielkość korelacji świadczy o dość dużej zależności oceny przyżyciowej i oceny skór, choć wskazuje jednocześnie na pewne rozbieżności stosowanych w obu ocenach kryteriów. Należy sądzić, że pożądane byłyby korekty kryteriów oceny przyżyciowej, tak aby z jednej strony kierunek selekcji był bardziej zgodny z wymaganiami rynku skór, z drugiej zaś, aby ocena skór mogła służyć jako pomocnicze kryterium selekcji rodzin, z których pochodziły ubite zwierzęta. Wątpliwa jest przede wszystkim ocena cech w skali 7-punktowej, skoro w praktycznej ocenie używane są prawie wyłącznie górne 3 punkty tej skali. Również ocena cechy „wygląd ogólny” nie znajduje odpowiednika przy ocenie skór i staje się powodem rozbieżności tych ocen. Dyskusyjne jest również stosowanie określenia wielkości zwierzęcia przy pomocy liniowego pomiaru długości tułowia, albowiem cecha ta charakteryzuje się dość wąską skalą zmienności (55-65 cm), podczas gdy określenie masy ciała przy pomocy wagi wykazuje bardzo dużą zmienność (4-11 kg).

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Stwierdzone w badaniach korelacje między licencyjną oceną przyżyciową młodych lisów polarnych i oceną futrzarską pozyskanych z nich skór świadczy o tym, że kierunek selekcji tych zwierząt jest zgodny z wymaganiami rynku. Niezbyt wysoka wartość współczynników korelacji (1977 $r = +0,625$; 1978 $r = +0,605$), wskazuje jednak na konieczność skorygowania kryteriów obu ocen.

LITERATURA

1. Frindt A.: Różnice i zbieżności pomiędzy oceną licencyjną zwierzęcia a oceną jego skóry. *Hod. drobn. Inwen.*, 7-8, 1968.
2. Oktaba W.: Elementy i podstawy statystyki matematycznej.
3. PN-75/P-22021 Skóry surowe zwierząt futerkowych.
4. Wzorce oceny pokroju lisów pospolitych, lisów polarnych i norek. PWRiL 1968.

Г. Урбан

ЗАВИСИМОСТЬ МЕЖДУ ПРИЖИЗНЕННОЙ ОЦЕНКОЙ ПЕСЦОВ И ОЦЕНКОЙ ПРОИЗВОДИМЫХ ИМИ ШКУРОК

Резюме

Целью племенной работы на фермах является производство животных с высокими племенными достоинствами и высоким качеством меха. Одной из важнейших племенных работ является отбор, опереженный лицензией, прово-

димой лицензионными судьями. Лицензионная оценка охватывает 5 признаков. Песцы, которые получили высокое количество баллов, предназначаются на разведение, а остальные забиваются. меховая ценность шкурок оценивается работниками скупки в соответствии с польским стандартом оценки необработанных шкурок, охватывающим 5 качественных классов. Лицензионные оценки, проводимые на живых песцах, равно как и классификация шкурок, учитывают одни и те же признаки. Таким образом должна существовать, как кажется, согласованность между оценкой живого животного и полученной от него шкуркой (при предположении, что шкурка не будет повреждена при ее снятии с тушки или во время хранения). С целью проверки зависимости между прижизненной лицензионной оценкой полученных шкурок была проведена лицензионная оценка 1000 живых песцов, из которых 695 было подвергнуто убою, а их шкурки оценке. Коэффициент корреляции составил $+0,605$ и разнился достоверно от нуля, что свидетельствует об умеренной зависимости.

H. Urban

RELATIONSHIP BETWEEN THE SUPRAVITAL LICENCED ESTIMATION OF ARCTIC FOXES AND THE ESTIMATION OF THEIR SKINS

Summary

The breeding work at farms is aimed at production of animals with a high breeding value and high quality of skins. One of the most important breeding works is selection preceded by the licence carried out by the licence judge. The licenced estimation comprises 5 features. Foxes which got a high number of scores are designated for breeding, the remaining animals are slaughtered. The furrier value of skins is estimated by the purchase staff in accordance with the Polish standard of the estimation of raw skins of fur animals, comprising 5 quality classes. Licenced estimations carried out on foxes as well as the classification of skins take into consideration the same features. Thus it seems that a conformity should exist between the estimation of a living animal with skin produced by it (at the assumption that the given skin should not be damaged at its taking off carcass or during storage). To verify the relationship between the supravital licenced estimation and the estimation of the skins obtained, 1000 living foxes were subjected to the licenced estimation, 695 of which were slaughtered and their skins estimated. The correlation coefficient assumed the value of $+0.605$ and differed significantly from zero, what would prove an existence of moderate relationship.